

Kombinationsrejser

Cykler og tog

September 2023

FORBRUGERRÅDET
▲●▼ tænk

Indhold

Forord	3
Konklusioner	4
Passagerpulsens anbefalinger.....	6
Bilag A: Resultater	7
Bilag B: Om undersøgelsen.....	14
Bilag C: Spørgeskema	15
Bilag D: Kildehenvisninger.....	17

Forord

Som passager transporterer man sig ikke bare fra station til station. Man rejser fra dør til dør, og den samlede rejse begynder, når man forlader hjemmet, arbejdspladsen eller det sted, der er udgangspunktet for rejsen.

Passagerpulsens nye analyse viser, at fire ud af ti togrejsende vælger at begynde deres samlede rejse ved at sætte sig op på cyklen og køre mod en station. Cyklen kan bidrage til at gøre den samlede rejse mere fleksibel og komfortabel for den rejsende. Og så rummer cykelturen i sig selv rigtig gode perspektiver både for den enkelte og for samfundet i forhold til klimabelastning, økonomi og sundhed.

I Infrastrukturaftalen har et samlet Folketing afsat 3 mia. kroner til nye cykelinitiativer, der skal få flere til at vælge cyklen, og i analysen "Trafikknudepunkters potentiale for kombinationsrejser"¹ fra 2022, bliver det anslået, at man kan få 10-15 procent flere passagerer til at cykle til stationen, og en til tre procent flere til at benytte den kollektive trafik, hvis cykelforholdene er gode. Analysen viser, at alene baseret på rejsende med Rejsekort, kan en opgradering af cykelforholdene potentielt tiltrække mellem 1,3-4 mio. flere passagerer årligt i den kollektive transport på landsplan.

Det er særligt interessant, fordi den kollektive transport i øjeblikket, trods en generel fin udvikling i passagertilfredsheden, kæmper med faldende passagertal. Det rammer økonomien i trafiksselskaberne og dermed potentielt billetpriserne og antallet af afgang. Passagerpulsens nye analyse viser, at det særligt er yngre grupper, der tager cyklen til toget. En forbedring af cykelforholdene kan på den måde potentielt bidrage til at tiltrække flere unge, hvor vi ellers har set et fald i brugen af kollektiv transport de seneste år².

Det, som den kollektive transport har mest brug for i disse år, er, at flere passagerer vælger den til. Derfor er det vigtigt at vende alle sten for at se på, hvad der kan gøre det mere attraktivt at benytte kollektiv transport til hele eller dele af rejsen.

Det er baggrunden for, at Passagerpulsens hos Forbrugerrådet Tænk har gennemført denne undersøgelse af, hvor mange der cykler til toget, og hvordan de oplever mulighederne for at parkere cyklen eller tage den med i toget. Det er håbet, at analysen kan være medvirkende til at bidrage til løsninger, der kan få flere med til at bruge den kollektive transport.

God læselyst!

¹ [Vejdirektoratet, 2022](#)

² [Dansk Industri, 2021](#)

Konklusioner

I dette afsnit præsenterer PassagerPulsen undersøgelsens resultater om passagerernes brug af cykel som transportmiddel til stationen, cykelparkeringsforholdene på stationen og oplevelsen med at tage cyklen med i toget.

Brug af cykel til stationen

Cyklen er vigtig som transportmiddel til toget

Fire ud af ti af dem, der rejser med toget, cykler til stationen enten hver gang eller af og til. Det gør cyklen til et væsentligt element i den samlede rejse fra dør til dør.

Langt de fleste vælger at parkere cyklen på stationen fremfor at tage cyklen med i toget. Det er derfor vigtigt, at der er god gode muligheder for at parkere sin cykel. Kun en ud af ti tager cyklen med i toget hver gang.

Afstand til stationen har betydning

Afstanden til stationen har stor betydning for, om man tager cyklen. Andelen af personer, som cykler, er højest blandt de passagerer, der har mellem 600 meter og fem kilometer til nærmeste station. Det påviser både denne og andre undersøgelser. Med stadig flere elcykler på vejene er det sandsynligt, at den øvre grænse for, hvor langt man er villig til at cykle, vil forøges. I fremtiden kan man således forvente, at flere vil cykle til stationen, og at der derfor vil være behov for mere cykelparkering og flere krav om aflåst cykelparkering, da elcykler er dyre.

Særligt unge og passagerer i større byer tager cyklen

Blandt de 18-29-årige og de 30-39-årige cykler halvdelen eller flere til stationen nogle gange eller hver gang de skal med toget. Blandt de ældre aldersgrupper er det mellem 26 procent og 45 procent.

I de fire største byer cykler næsten halvdelen til stationen nogle gange eller hver gang, hvilket er højere end i den resterende del af landet. Cykelandelen er lavest i de mindre byer og i landdistrikterne, hvor kun hver fjerde cykler til stationen. Det skyldes sandsynligvis, at der typisk er længere til stationen disse steder. Her vil elcykler dog på sigt kunne være med til at få flere til at cykle.

Cykelparkering

Tilfredsheden med forhold for cykelparkering på stationerne er moderat

Knap halvdelen af de adspurgte er tilfredse eller meget tilfredse med cykelparkeringsforholdene på den station, de benytter oftest. Men samtidig er hver fjerde, der cykler til stationen utilfreds eller meget utilfreds. Det er problematisk, da det dels kan være medvirkende til, at der ikke er flere, der får lyst til at cykle til stationen.

Derudover kan det medvirke til, at de, der allerede cykler, måske ophører med det.

De primære årsager til utilfredsheden er, at det er svært eller umuligt at finde et cykelstativ tæt på perronen, manglende mulighed for aflåst cykelparkering, for lidt plads mellem cykelstativerne og for få eller ingen overdækkede cykelstativer.

Størst utilfredshed i de fire største byer

Der er størst utilfredshed i de fire største byer, hvor der er flest passagerer. Det kan skyldes, at der generelt er færre cykelstativer i forhold til antal daglige passagerer på stationerne i de større byer. Fx er forholdet mellem antal daglige passagerer og cykelstativer på Københavns Hovedbanegård 45,6 mod blot 12,2 passagerer per cykelstativ på Vejle station³. Det kan være en af forklaringerne på den lavere tilfredshed med cykelparkeringsforholdene på stationerne i de fire største byer.

³ [Vejdirektoratet, 2022, s. 15](#)

Samtidig er det med til at underminere udviklingen af kollektiv (tog)transport, at der mangler cykelparkering. Hvis man bor så langt fra stationen, at cykel er den gode løsning, risikerer man, at de fravælger kollektiv transport, fordi der ikke er god cykelparkering.

Cyklen med toget

At tage cyklen med toget sparer tid og det giver motion

Blandt de, der tager cyklen med i toget hver gang, svarer godt halvdelen, at det medvirker til at spare tid på rejsen. Det er altså med til at gøre kombinationen cykel og kollektiv transport mere konkurrencedygtig i forhold til bilen.

Knap halvdelen svarer, at de tager cyklen med i toget fremfor at parkere den på stationen, fordi det er gratis at tage cyklen med i toget. Det må gælde S-toget og de lokalbaner, hvor det er gratis.

Godt hver fjerde svarer, at de får mere motion, når de kan cykle til/fra toget i begge ender af rejsen. Ud over den tidsmæssige gevinst er der altså også en sundhedsmæssig gevinst.

Dårlige cykelparkeringsforhold ved afgangstationen har kun mindre betydning i forhold til at tage cyklen med toget.

Flere tager cyklen med i hovedstadsområdet

I hovedstadsområdet foretrækker 6 ud af 10 at tage cyklen med i toget enten hver gang eller en gang imellem. Langt de fleste tager dog kun cyklen med en gang imellem. I resten af landet varierer andelen mellem 18 procent og 37 procent.

Den væsentligste forklaring kan være, at mulighederne for at tage cyklen med i toget generelt er bedre i hovedstadsområdet, idet antallet af cykelpladser i S-togene er markant højere sammenlignet med øvrige tog, samt at det er gratis at tage cyklen med i S-togene. Metroen har på den anden side plads til færre cykler, cykelspærretid og betaling for cykler, det skal dog holdes op mod, at de fleste som transporterer sig indenfor metroens område cykler hele strækningen. Dermed er behovet for cykelmedtagning i metroen ikke så stort.

Anbefalinger

1. Forøg antallet af cykelparkeringspladser på stationerne

Det kan få flere til at vælge toget, hvis cykelparkeringsmulighederne på stationerne forbedres. Her er der også et potentiale for at gøre kollektiv transport mere attraktivt for unge, fordi de i højere grad cykler til toget.

På mange stationer er der få cykelstativer i forhold til antallet af passagerer, der bruger stationen. Den generelle anbefaling (ViaTrafik for Vejdirektoratet) er, at der bør være mindst ét cykelstativ pr. ti passagerer, der benytter stationen, men kun i sjældne tilfælde er det opfyldt⁴.

Antallet af cykelparkeringspladser bør derfor forøges for at få flere til at tage cyklen til toget, og PassagerPulsen anbefaler følgende fokuspunkter:

- Prioritér de stationer, hvor der er størst udfordringer med kapaciteten
- Prioritér stationer med et stort passagergrundlag indenfor en radius af fem km
- Styrket indsats for at fjerne glemte eller efterladte cykler.

2. Prioritér overdækkede og aflåste cykelparkeringsområder tæt ved perronerne

Udover manglende kapacitet er en af de største årsager til utilfredshed, at der ofte er manglende muligheder for at parkere sin cykel i et overdækket og/eller aflåst område.

Når eksisterende cykelparkeringsområder skal vedligeholdes, eller der bygges nye cykelparkeringsområder, anbefaler PassagerPulsen at følgende medtænkes:

- Prioritér først og fremmest tilstrækkelig cykelparkeringskapacitet ved alle stationer. Start med de stationer, hvor dækningen er lavest og potentialet dermed er størst
- Prioritér herefter gode muligheder for aflåst og overdækket cykelparkering
- Placér cykelparkeringsområderne så tæt på perronerne som muligt. Sørg for at tilpasse adgangsveje, hvis de er en hindring
- Gør det nemt at få adgang til aflåste cykelparkeringsområder, både med og uden brug af apps, så de er tilgængelige for alle og ikke kun udvalgte brugere.

3. Bevar og forøg mulighederne for at tage cyklen med i toget

Mange danskere foretrækker at tage cyklen med i toget fremfor at parkere den på stationen. Det gælder især i hovedstadsområdet, men også i de dele af landet, hvor der er færre muligheder for at komme videre fra ankomststationen med anden kollektiv transport.

Det kan være med til at gøre kollektiv transport mere attraktivt for flere, hvis mulighederne for at tage cyklen med i toget forbedres. Derfor anbefaler PassagerPulsen følgende fokuspunkter:

- Bevar og forøg mulighederne for gratis at tage cyklen med i toget
- Sørg for at indtænke mulighederne for at tage cyklen med i toget, når der indkøbes nyt togmateriel
- Gør det nemt at booke plads og købe pladsbillet til cykel de steder, hvor der ikke er gratis cykelmedtagning. Det gælder, uanset hvilken type billet/kort, der rejses på, og med en større fleksibilitet der hvor der er mange afgang i timen.

⁴ [Vejdirektoratet, 2022, s. 14](#)

Bilag A: Resultater

Resultaterne i det følgende har udgangspunkt i Passagerpulsens befolkningsundersøgelse fra 2022 blandt 1.549 danskere, der bruger toget mindst én gang årligt.

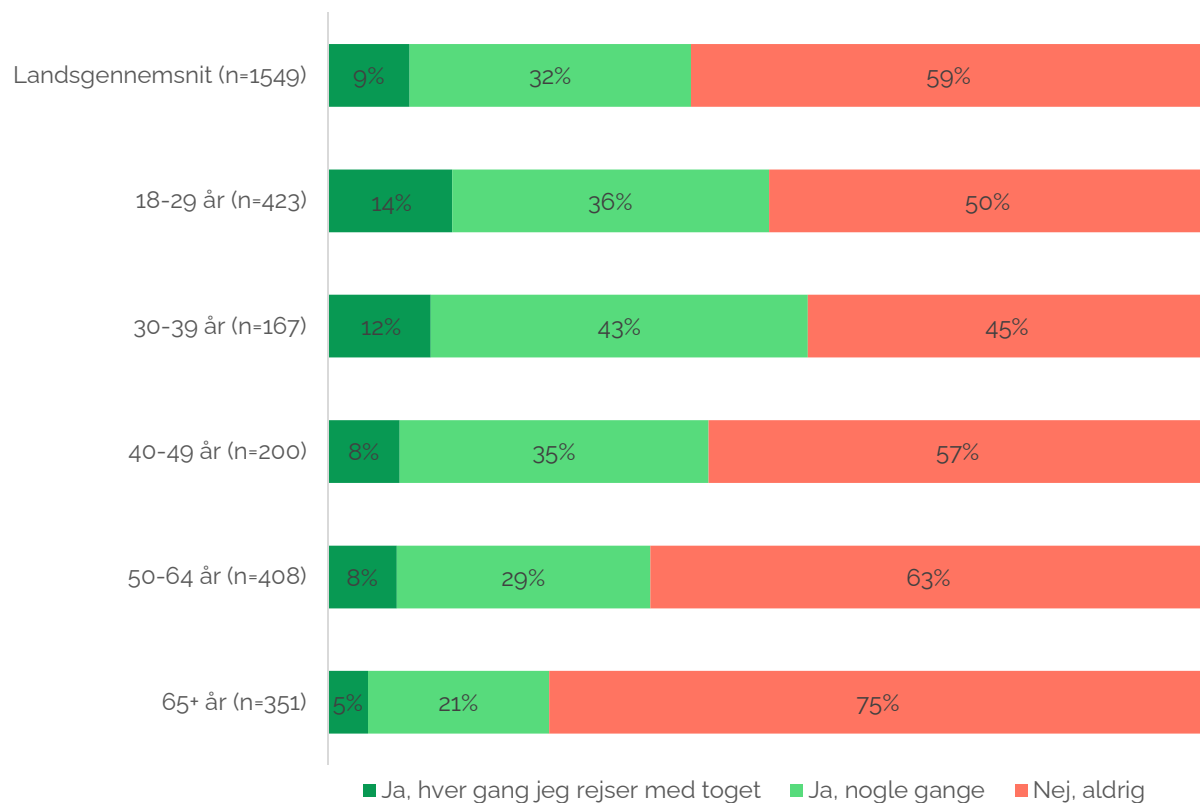
Resultaterne viser danskernes brug af cykelparkeringsfaciliteter på stationen, herunder til- og fravalg af cykelparkering og tilfredshed med denne.

Cyklen som tilbringertransport til stationen

Godt fire ud af ti danskere, der rejser med tog, benytter cyklen til stationen hver gang eller nogle gange. Som det ses i Figur 1 herunder, er der en sammenhæng mellem alder og brug af cykel som tilbringertransport til toget, idet cykelandelen er størst hos de 18-40-årige og udviser en faldende tendens i takt med højere alder.

Figur 1: Brug af cykel som tilbringertransport til stationen – krydset med aldersgrupper

Spm.: Kører du på cykel til/fra stationen, når du rejser med toget?

Som det ses i Figur 2 er der også en sammenhæng mellem urbaniseringsgraden og brug af cykel som tilbringertransport til stationen, idet andelen er størst i de større byer.

Figur 2: Brug af cykel som tilbringertransport til stationen – krydset med urbaniseringsgrad

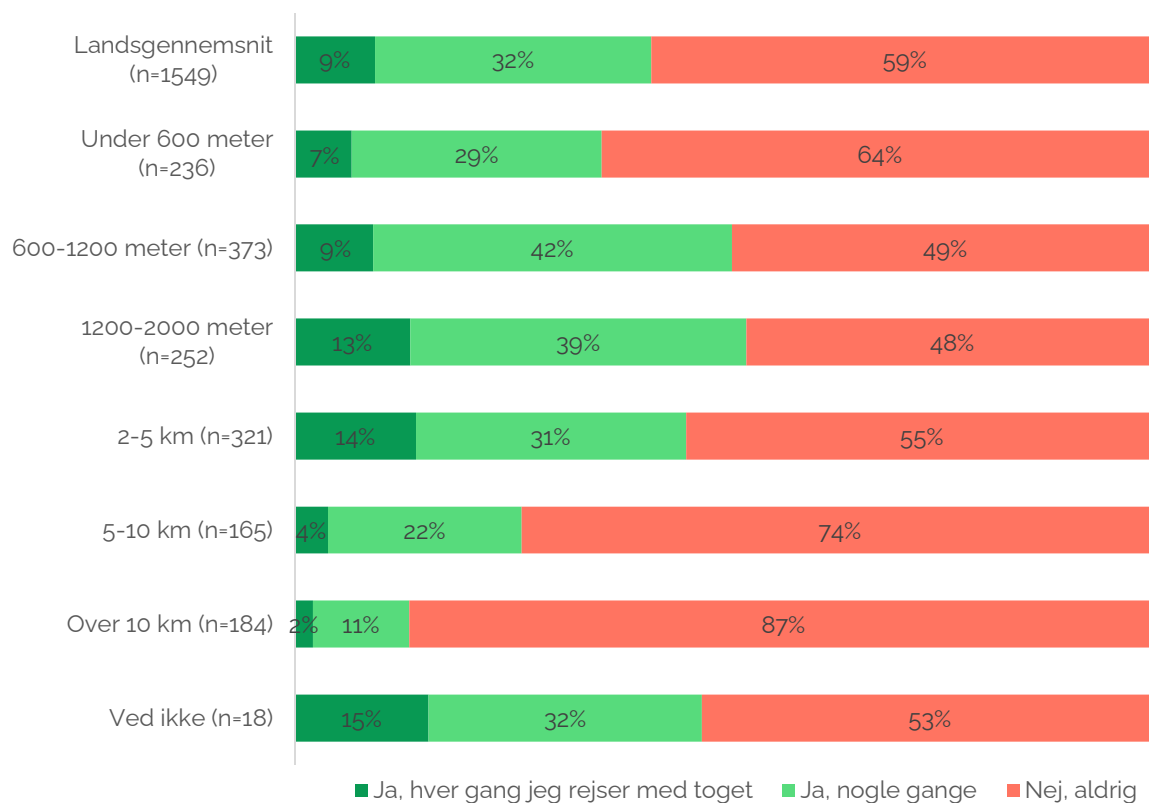
Spm.: Kører du på cykel til/fra stationen, når du rejser med toget?

Som det ses i Figur 3 er der en klar sammenhæng mellem brug af cykel og afstand til nærmeste station fra bopæl. Andelen, der cykler til stationen, er størst blandt de, der bor mellem 600 meter og fem km fra nærmeste stationen. Er afstanden lavere, foretrækker flere at gå, og er den over fem km foretrækker flere at tage bil eller anden kollektiv transport til stationen⁵.

Figur 3: Brug af cykel som tilbringertransport til stationen – krydset med afstand mellem nærmeste station og bopæl

Spm.: Kører du på cykel til/fra stationen, når du rejser med toget?

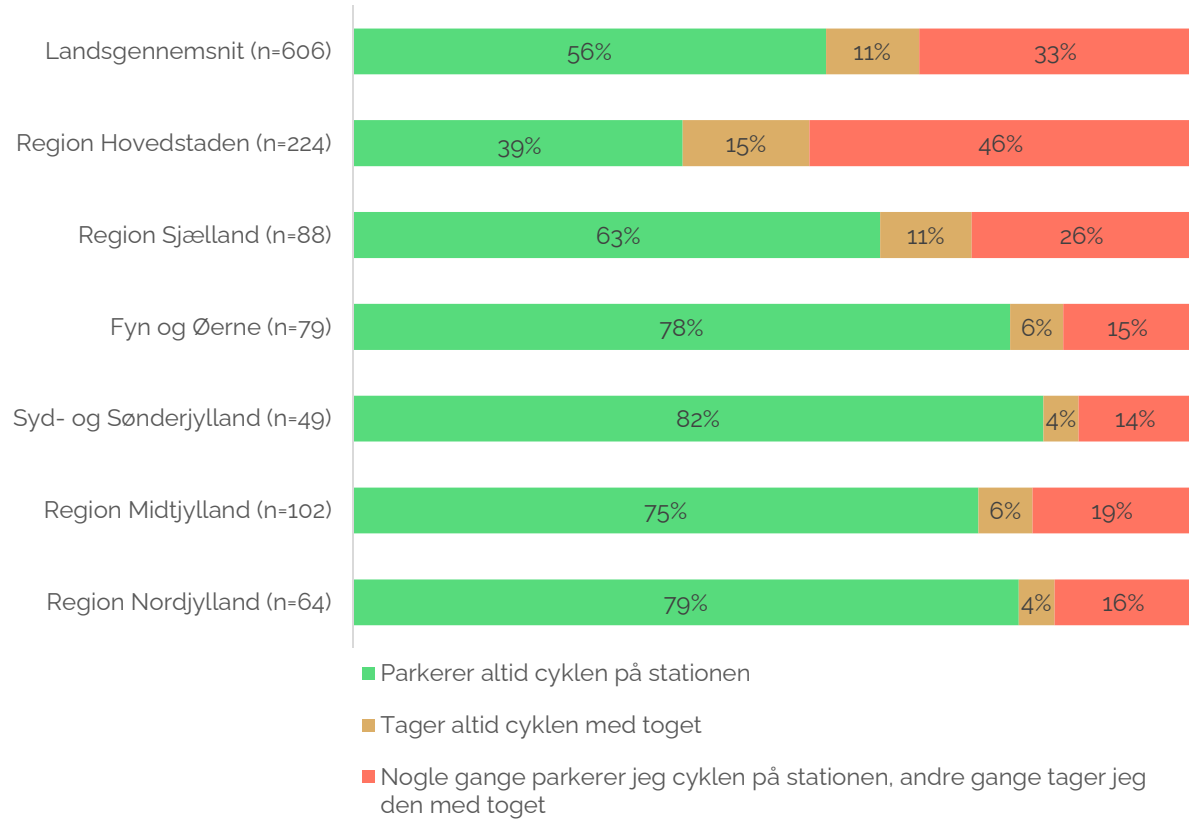
⁵ [Vejdirektoratet, 2022](#)

Brug af cykelparkering på stationen

Andelen, der benytter cykelparkeringsfaciliteterne på stationen, er markant lavere i Region Hovedstaden sammenlignet med de øvrige regioner. Se Figur 4.

Figur 4: Brug af cykelparkering på stationen – krydset med geografi

Spm.: Parkerer du din cykel på stationen, eller tager du den med toget?

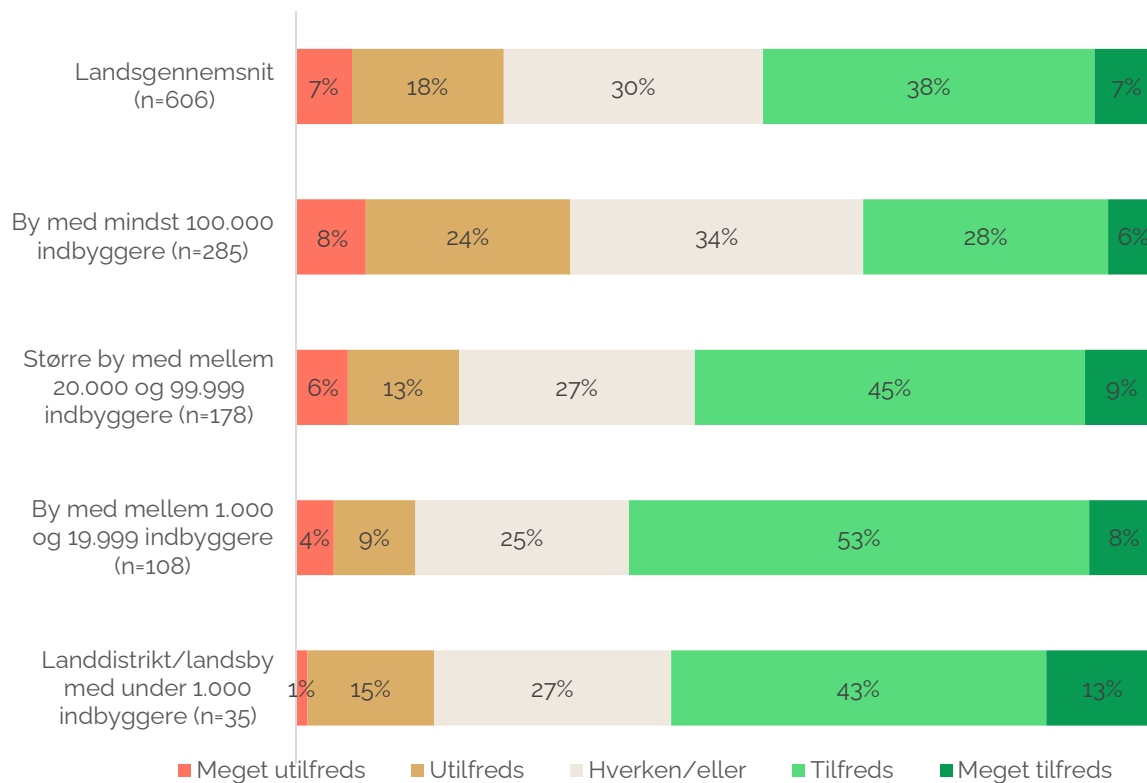

Tilfredshed med cykelparkering på stationen

Tilfredsheden med cykelparkeringsforholdene på stationen er moderat, idet under halvdelen er tilfredse. Se Figur 5.

Figur 5: Tilfredshed med cykelparkering på stationen – krydset med urbaniseringsgrad

Spm.: Hvor tilfreds er du med cykelparkeringen på den station, du normalt parkerer ved?

Undersøgelsen viser også, at tilfredsheden er lavest i de fire største byer, hvor der er næsten lige så mange utilfredse som tilfredse brugere.

De væsentligste årsager til manglende tilfredshed er vanskeligheder med at finde et ledigt cykelstativ tæt på perronen samt manglende mulighed for aflåst cykelparkering. Cykelparkeringsindretning, herunder manglende overdækning, er også betydelige årsager. Se Figur 6.

Figur 6: Årsager til manglende tilfredshed med cykelparkering på stationen

Spm.: Du har svaret, at du ikke er tilfreds med cykelparkeringen på den station, du normalt parkerer ved. Kan du uddybe hvorfor?

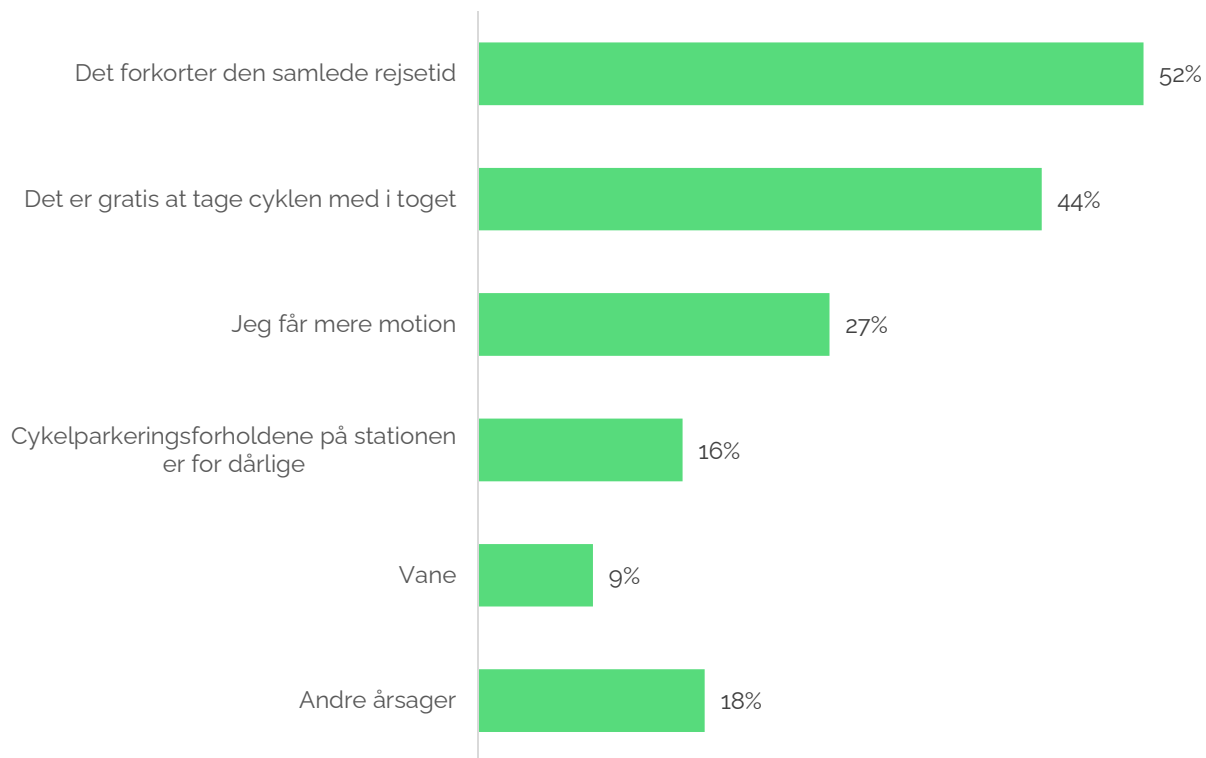
N = 330

Årsager til at cykelmedtagning foretrækkes fremfor cykelparkering

De primære årsager til, at cykelmedtagning foretrækkes fremfor cykelparkering er, at den samlede rejsetid forkortes, samt at det er gratis. Dårlige cykelparkeringsforhold betyder mindre. Se Figur 7.

Figur 7: Årsager til at cykelmedtagning foretrækkes fremfor cykelparkering

Spm.: Du har svaret, at du tager din cykel med i toget fremfor at parkere den på stationen. Kan du uddybe hvorfor?

N = 55

Bilag B: Om undersøgelsen

Om dataindsamlingen:

- Dataindsamling: Norstat Danmarks webbaserede befolkningspanel
- Dataindsamlingsperiode: 29. august 2022 - 9. september 2022
- Målgruppe: 18+ år, rejser med toget mindst én gang årligt
- Antal besvarelser, netto: 1.549

Data er renset og vejet på køn, alder og geografi med udgangspunkt i data fra Danmarks Statistik.

Om deltagerne:

Køn	Uvejet	Vejet
Mand	42%	48%
Kvinde	58%	52%
Total	100%	100%

Aldersgruppe:	Uvejet	Vejet
18-29	27%	24%
30-39	11%	17%
40-49	13%	15%
50-64	26%	22%
65+	23%	22%
Total	100%	100%

Geografi:	Uvejet	Vejet
Region Hovedstaden	29%	42%
Region Sjælland	17%	15%
Fyn og Øerne	13%	8%
Syd- og Sønderjylland	10%	9%
Region Midtjylland	19%	19%
Region Nordjylland	12%	7%
Total	100%	100%

Bilag C: Spørgeskema

Spm.22: Kører du på cykel til/fra stationen, når du rejser med toget?

Ja, hver gang jeg rejser med toget

Ja, nogle gange

Nej, aldrig

[Filter: Spm.22: 1-2]

Spm.23: Parkerer du din cykel på stationen, eller tager du den med toget?

Parkerer altid cyklen på stationen

Tager altid cyklen med toget

Nogle gange parkerer jeg cyklen på stationen, andre gange tager jeg den med toget

[Filter: Spm.23: 1,3]

Spm.24: Hvilken station parkerer du din cykel ved?

(Hvis du kører til flere forskellige stationer, så angiv den station, du oftest kører til):

Åben: _____

[Filter: Spm.23: 1,3]

Spm. 25: Hvor tilfreds er du med cykelparkeringen på den station, du normalt parkerer ved?

(Hvis du kører til flere forskellige stationer, så svar for den station, du oftest kører til)

Meget utilfreds

Utilfreds

Hverken/eller

Tilfreds

Meget tilfreds

[Filter: Spm.23: 2]

Spm.26: Du har svaret, at du tager din cykel med i toget fremfor at parkere den på stationen. Kan du uddybe hvorfor?

(Gerne flere svar)

Cykelparkeringsforholdene på stationen er for dårlige

Det forkorter den samlede rejsetid

Jeg får mere motion

Det er gratis at tage cyklen med i toget

Vane

Andre årsager, Notér:

[Filter: Spm.25: 1,2,3 eller Spm.26: 1]

Spm.27: Du har svaret, at du ikke er tilfreds med cykelparkeringen på den station, du normalt parkerer ved. Kan du uddybe hvorfor?

(Gerne flere svar.)

Cykelparkeringsområdet ligger for langt fra perronen

Det er vanskeligt/umuligt at finde et ledigt cykelstativ tæt på perronen

Der mangler mulighed for aflåst cykelparkering

Der er for lidt plads mellem cykelstativerne

Der er for få/ingen overdækkede cykelstativer

Der mangler trafikinformation ved cykelstativerne (fx om togafgange)

Der mangler mulighed for at pumpe sin cykel

Der er ikke niveaufri adgang mellem adgangsveje og cykelstativer

Der er ikke muligt at cykle hele vejen hen til cykelparkeringsområdet
Cykelparkeringsområdet er ikke tilstrækkeligt oplyst
Andre årsager, Notér:

[Filter: Spm.26: 1]

Spm.28: Vil du parkere din cykel på stationen i stedet for at tage den med, hvis parkeringsforholdene var bedre?

Ja, helt sikkert

Ja, sandsynligvis

Måske / måske ikke

Nej, sandsynligvis ikke

Nej, helt sikkert ikke

Bilag D: Kildehenvisninger

- **Vejdirektoratet:** "Trafikknudepunkters potentiale for kombinationsrejser", 2022:
<https://www.vejdirektoratet.dk/cykelviden/viden/kombinationsrejser>
- **Dansk Industri:** "Færre unge pendlere vælger kollektiv transport", 2021:
<https://www.danskindustri.dk/brancher/di-transport/analysearkiv/brancheanalyser/2021/6/farre-unge-pendlere-valger-kollektiv-transport/>

© Forbrugerrådet Tænk København 2023

**Rapporten er udarbejdet af:
Passagerpulsens hos Forbrugerrådet Tænk**

Passagerpulsens hos Forbrugerrådet Tænk
Ryesgade 3A, 2. th, 2200 København N.
Telefon: +45 77 41 77 41
E-mail: passagerpulsens@fbr.dk
Hjemmeside: www.passagerpulsens.taenk.dk